

the first two years of life. The first year of life is the most critical period for the development of the brain.

The second year of life is the most critical period for the development of the brain.

The third year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fourth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fifth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The sixth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The seventh year of life is the most critical period for the development of the brain.

The eighth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The ninth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The tenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The eleventh year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twelfth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The thirteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fourteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fifteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The sixteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The seventeenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The eighteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The nineteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twentieth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-first year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-second year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-third year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-fourth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-fifth year of life is the most critical period for the development of the brain.

E Z O P
Ağustosböceği ile Karınca

EZOP

Yunan masalcının milattan önce 6. yüzyılda yaşadığı varsayılır. Trakya'da doğmuş, Samos'ta köle olarak yaşamış ve azat edilince Delphi'ye göçmüştür. Ona atfedilen ve bugün *Ezop Masalları* olarak bilinen masallar birçok farklı kişi tarafından derlenmiş ve başka masalcılara ilham kaynağı olmuştur.

İletişim Yayınları 2903 • İletişim Çocuk Klasikleri 16
ISBN-13: 978-975-05-2926-9
© 2020 İletişim Yayıncılık A. Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2020, İstanbul

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli
TASARIM Suat Aysu
KAPAK ve İÇ İLLÜSTRASYONLAR Seda Mit
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 45030
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

E Z O P

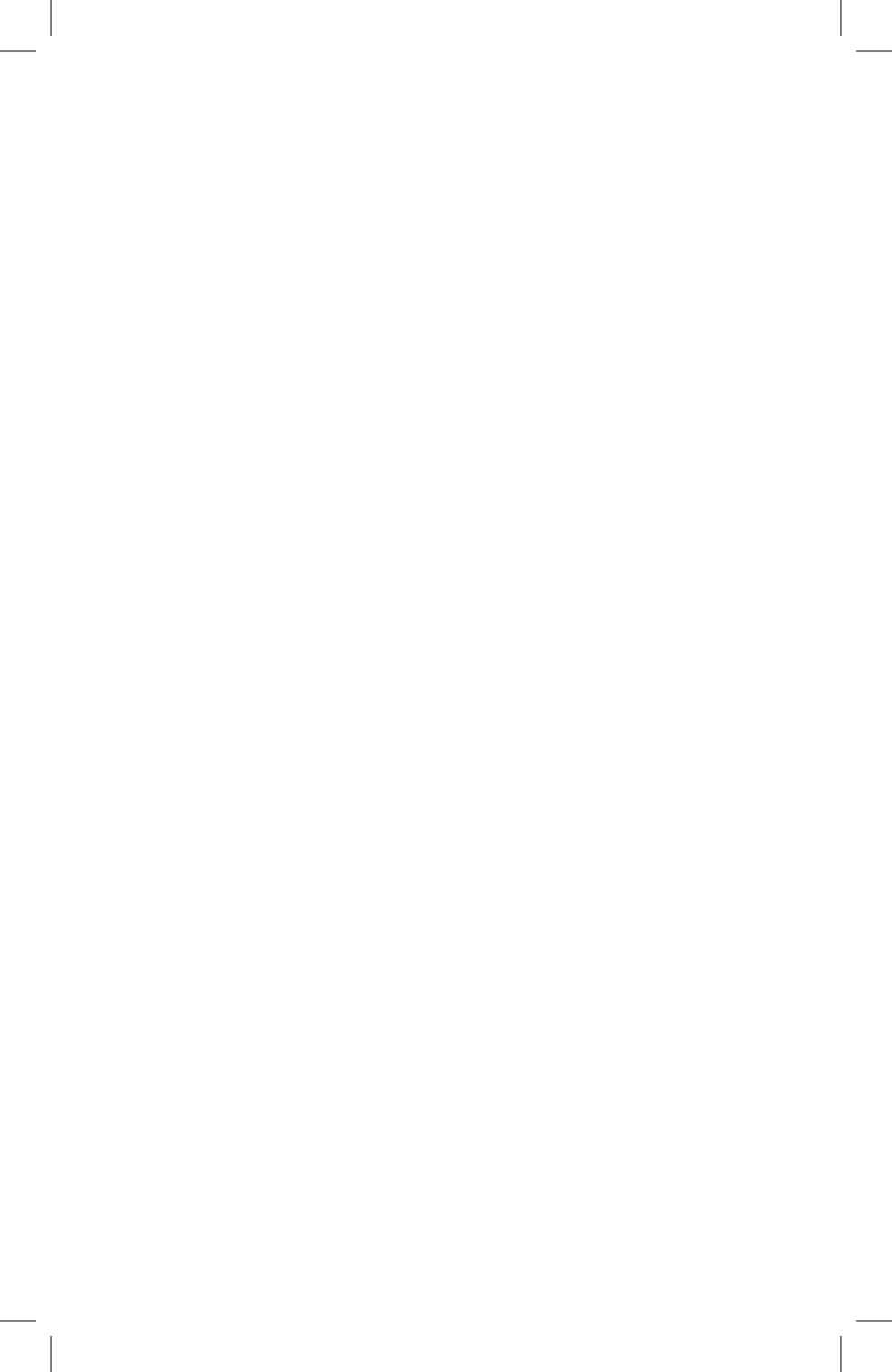
Ağustosböceği ile Karinca

SEÇME MASALLAR

ÇEVİREN
EKREM EMRE SEZER

İletişim

Ö N S Ö Z

Büyük masalcı Ezop'un hayatı ve kişiliği hakkındaki bilgiler çok sınırlıdır. Hatta gerçekten yaşayıp yaşamadığı dahi kesin değildir. Çeşitli kaynaklara göre o asla var olmamış, bütünüyle efsanevi, tabir caizse kurmaca bir kişiliktir ve tarih boyunca fablların anlatılması için bir aracı işlevi görmesi amacıyla anılmıştır. Ne var ki başka kaynaklar, örneğin M.Ö. 1'inci yüzyıla ait olduğu düşünülen *Ezop'un Yaşamı* adlı kitap onun Frigya'da doğduğunu söyler, ne kadar çirkin olduğunu ayrıntılarıyla tarif eder, maceralı hayat hikâyesini uzun uzadıya, mizahi bir dille anlatır.

Tarihçi Herodot, Ezop'un Ege Denizi'nde bulunan Samos Adası'nda yaşadığını, aslen de Trakyalı olduğunu yazar. Buna göre, Trakya'da doğan Ezop M.Ö. 6'ncı yüzyılın başlarında yaşamış, bir savaşta esir düşüp köle olarak satılmış, kıvrak zekâsı ve masal anlatma yeteneği sayesinde sahibi tarafından azat edilerek özgürlüğe kavuşmuş ve Delphi'de ölmüştür. Herodot, *Tarih*'inde Ezop'u çok meşhur bir fablcı olarak resmeder. Bu bilgiyi, komedyacı Aristophanes'in

Ezop'a yaptığı atıflar da destekler. Aristophanes'in oyunlarından, neredeyse herkesin Ezop'un hikâyelerinden haberdar olduğunu varsaydığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Ksenophon, Aristoteles, Platon ve onun aktarımı aracılığıyla Sokrates gibi Atinalı filozof ve yazarlar da Ezop'tan bahseder. Hatta Aristoteles, Ezop'a özel ilgi göstermiş, fabllarını bir araya getirmeye çalışmıştır.

Aslında sözlü geleneğin parçası olan fabllar, yazı kültürünün eski Yunan ve ardından Roma dünyasında yaygınlaşmasıyla yazılı geleneğe de dahil olmuştur. Ezop masallarını ilk kez Atinalı filozof Demetrius Phalereus bir araya getirerek kitaplaştırmış, ancak bu eserden geriye hiçbir iz kalmamıştır. Günümüze ulaşan ilk derleme girişimi ise masalları M.S. 1'inci yüzyılda Yunancadan Latinceye şiiirleştirerek aktaran Romalı şair Phaedrus'a aittir. Onu masalları Yunanca nazma döken şair Babrius takip etmiştir. Sonraki yüzyıllarda pek çok şair ve masalcı Ezop masallarını derlemiştir. Bunların en bilineni Fransız masalcı Jean de La Fontaine'dir. La Fontaine, yazdığı 239 fablın yarısından fazlasında büyük ölçüde Ezop'tan esinlenmiştir.

Günümüze yaklaşıldıkça, Yunanca ve Latince kaynaklar üzerinden tarihsel olarak Ezop'a atfedilen masalların belirlenmesi giderek akademinin araştırma alanı olmaya başlamıştır. Modern dönemdeki kayda değer çalışmalar arasında Leopold Hervieux (1893-99), Émile Chambry (1927), Ben Perry (1952) ve Gert-Jan van Dijk'in (1997) derlemeleri sayılabilir. Bu çevirinin de temel aldığı, Chambry'nin Yunanca fabllardan oluşan derlemesi, Ezop masallarının bütün yönleriyle kavranmasını sağlaması bakımından son derece derli toplu bir eserdir.

Ezop masalları yakın zamana kadar "çocuk edebiyatı" olarak görülmüyordu. Antik dönemde bu masallar yetişkinlere hitap eden, dini, toplumsal ve siyasi meseleleri ele alan

ve özünde insanların örtük biçimde yöneticileri eleştirmesine olanak sunan anlatılardı. Masallar çocuklara yönelik olarak yorumlanmaya ve eğitimsel ve ahlaki bir araç olarak kullanılmaya ancak Rönesans sonrasında başlamıştır.

Yaygın kanının aksine, Ezop masallarının kahramanları yalnızca hayvanlar ve bitkiler değil, aynı zamanda efsanevi ve mitolojik karakterlerdir. Örneğin, hayvanlar, bitkiler veya cansız varlıkların insanlar gibi düşünmesi, konuşması ve davranmasının yanı sıra insanlar da tanrıların huzuruna çıkar, onlarla konuşur. İnsanın kurnazlık, yalancılık, talihsizlik, açgözlülük, hırslı oluş, korkaklık, acizlik, sahtekârlık, sadakatsizlik, ahmaklık gibi türlü hallerini ortaya seren masalların sonunda genellikle ahlaki bir ders, mesaj veya öğüt verilir. Bu açıdan Ezop masalları, binlerce yıldır olduğu gibi bugün de insanın hikâyesine eşlik etmeye devam ediyor.

EKREM EMRE SEZER

Not: Kitaptaki tüm dipnotlar çevirmene aittir.

1

İyi Şeyler ile Kötü Şeyler

İyi şeyler ile kötü şeyler birlikte yaşıyorlarmış. İyi şeylerin güçsüzlüğünden faydalanan kötü şeyler, onları yanlarından kovmuşlar. Göğe yerleşen iyi şeyler bir gün Zeus'un huzuruna çıkıp insanlara nasıl ulaşabileceklerini sormuşlar. Zeus onlara insanlara hep birden değil, teker teker yaklaşmaları gerektiğini söylemiş. Bu yüzden insanlar daima yakınlarında olan kötü şeylerle sık sık karşılaşırken, göklerden birer birer inmek zorunda olan iyi şeyleri ara sıra görürler.

Masal, insanların başına iyi şeylerin pek sık gelmediğini, kötü şeylerinse peşlerini hiç bırakmadığını vurguluyor.

2

Heykeltıraş

Adamın biri Tanrı Hermes'in alıştıktan bir heykeli yontmuş ve satmak için pazara gitmiş. Uzun süre beklemesine rağmen hiç alıcı çıkmayınca insanların ilgisini çekebilmek için, "Hem şans, hem de para getiren bir tanrı satıyorum," diye bağırmaya başlamış. Oradan geçen biri ona, "Madem heykel o kadar yararlı, neden onu kendin kullanmak yerine satıyorsun?" diye sormuş. Bunun üzerine heykeltıraş, "Benim acilen peşin paraya ihtiyacım var, ama o bu konuda yardım etmek için hiç acele etmiyor," diye cevap vermiş.

Masal, tanrılara saygı duymayan paragöz insanları anlatıyor.

3

Kartal ile Tilki

Kartal ile tilki arkadaş olmuşlar ve komşu olmaya karar vermişler. Kartal bir ağacın tepesindeki dallardan birine, tilkiyse aynı ağacın dibindeki çalılıkların arasına yuvasını yapmış ve yavrularını oraya yerleştirmiş. Tilkinin yiyecek aramaya çıktığı bir gün kendi yiyeceği de çok az olan kartal çalıllığa inmiş, til-

kinin yavrularını kapıp yuvasına çıkarmış ve kendi yavrularıyla birlikte oturup tilki yavrularını yemişler. Geri döndüğünde yuvasını boş gören tilki yavrularının ölümüne üzülmeğe çok, intikam almasının imkânsız olmasına öfkelenmiş. Çünkü bir kara hayvanı olarak asla bir kuşu yakalayamazmış. Tüm güçsüzlerin yaptığı gibi uzakta durup düşmanına lanet okumakla yetinmek zorunda kalmış. Ancak çok zaman geçmeden kartal cezasını bulmuş. Yakınlardaki bir çayırılıkta insanlar bir keçiyi kurban etmişler, kurban etlerini pişiriyorlarmış. Kartal ani bir dalış yaparak büyük bir et parçasını kaptığı gibi yuvasına götürmüş. Ancak alevi üstündeki et parçası yuvadaki otları tutuşturunca uçamayacak kadar küçük olan kartal yavruları yanıp yere düşmüşler. Bunun üzerine tilki hemen koşup kartalın gözleri önünde hepsini yemiş.

Masal, arkadaşlığa ihanet eden birinin ihanete uğrayan kişinin intikamından kaçsa bile tanrılar tarafından cezalandırılmaktan kurtulamayacağını vurguluyor.

4

Kartal ile Bokböceği

Bir gün kartal tavşanı yakalamaya çalışıyormuş. Kurtuluşunun olmadığını anlayan tavşan karşısına çıkan tek canlı olan bokböceğinden yardım is-

temiş. Bokböceği onu sakinleştirmiş, sonra da kartala gidip tavşanı kapıp götürmemesi için yalvarmış. Ancak bokböceğini küçümseyen kartal, tavşanı anında yakalayıp mideye indirmiş. Kartala çok öfkelenen bokböceği o günden sonra kartal her yumurtladığında gizlice yuvasına girip yumurtaları iterek aşağıya atmaya başlamış. Çaresiz kartal Tanrı Zeus'un huzuruna çıkmış ve ondan yavrularını büyütebileceği güvenli bir yer bulmasını rica etmiş. Zeus kartalın kendi kucağında yumurtlamasına izin vermiş. Ancak bokböceği bu oyuna kanmamış, dışkıdan bir topak yapıp uçmuş ve Zeus'un üstüne atmış. Rahatsız olan Zeus dışkı topağını silkelemek için ayağa fırlayınca yumurtalar yine yere düşmüş. O zamandan beri bokböceklerinin ortaya çıktığı mevsimde kartalların yuva yapmadığı söylenir.

Masal, kimsenin kimseyi küçümsememesi gerektiğini, en güçsüz sayılan varlığın bile küçümsendiği zaman er geç intikam alabileceğini vurguluyor.

5

Kartal, Karga ve Çoban

Kartal bir gün çayırılıkta otlayan bir kuzuyu gözüne kestirmiş, ani bir dalışla kapıp yuvasına götürmüştü. Bunu gören karga, kartalı kıskanmış ve onu

taklit etmeye karar vermiş. Paldır küldür uçarak bir koçun üstüne atılıp onu kaldırmaya çalışmış, ama tırnakları koçun kıvrıcık yününe takılmış. Ne kadar çırpınsa da tırnaklarını kurtarıp uçamamış. Gürültüyü duyan çoban hemen koşup kargayı yakalamış, kanatlarının ucunu kesmiş ve akşam evine götürmüş. Çocukları bunun ne tür bir kuş olduğunu sormuşlar. “Görebildiğim kadarıyla karga, ama kartal olduğunu sanmamızı istiyor!” diye cevap vermiş çoban.

*Masal, kendisinden daha güçlü kişilerle boy ölçüşmeye kal-
kan insanların hem başlarını belaya sokacağını, hem de gü-
lünç duruma düşeceğini vurguluyor.*